

به سفارش
سازمان آموزش و پرورش
استان ایلام

بسم الله الرحمن الرحيم

روشهای کاربردی تربیت کودکان و نوجوانان

مؤلف: عطا پور رحیم

انتشارات رسانه تخصصی - ۱۳۸۴

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

پوررحیم، عطا، ۱۳۳۸ -

روشهای کاربردی تربیت کودکان و نوجوانان / مؤلف عطارپور رحیم؛ به سفارش سازمان آموزش و پرورش استان ایلام - تهران: رسانه تخصصی، ۱۳۸۴.

ص ۸۸

ISBN 964-96175-0-7: ۷۵۰۰ ریال

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا

کتابنامه: ص. [۸۷] - ۸۸

۱. آموزش و پرورش کودکان. ۲. تربیت خانوادگی. ۳. والدین و کودک ۴. والدین و نوجوانان. الف. سازمان آموزش و پرورش استان ایلام.

ب. عنوان

۳۷۰/۱۵

LB ۱۱۱۵ / پ ۹ / ۹

- ۸۴ م

کتابخانه ملی ایران

- نشانی: خیابان نوفل لوشاتو - روبروی سفارت روسیه - خیابان مسعودسعد - پلاک ۱۶ - طبقه دوم - انتشارات رسانه تخصصی
- تلفن: ۶۷۳۷۱۳۳ - ۶۷۳۷۳۳۲ - ۶۷۳۷۴۰۹ - ۰۹۱۲۱۳۸۵۶۶۲ - ۰۹۱۲۳۰۴۹۱۰۹
- نام کتاب: روشهای کاربردی تربیت کودکان و نوجوانان
- ناشر: رسانه تخصصی
- مؤلف: عطا پور رحیم
- حروفچینی: کبری مومنی
- لیتوگرافی: رسانه تخصصی (لاسمی)
- چاپ اول: بهار ۸۴
- شمارگان: ۳۰۰۰
- شابک: ۷-۰۰-۹۶۱۷۵-۹۶۴
- قیمت: ۷۵۰۰ ریال

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	مقدمه
	فصل اول
۱۱	والدین و تربیت
	فصل دوم
۲۵	کودک و مدرسه
	فصل سوم
۳۱	نقش والدین در پرورش مذهبی فرزندان
	فصل چهارم
۳۹	گامی در جهت شناخت جوانان و نوجوانان
	فصل پنجم
۴۷	تبعیض و اثرات سوء آن در تربیت
۴۸	رفتار پدر و مادر عادل
۴۹	تبعیض در نوازش و محبت کودکان
۵۰	توجه به حساسیت عاطفی دختران
۵۰	مواظب فرزندان اول باشیم
۵۰	تبعیض بین دختر و پسر چرا؟
۵۱	عدالت یک مادر
۵۲	اجرای عدالت بین فرزندان
۵۳	دو درس از زندگی پیامبر(ص)

صفحه	عنوان
۵۴	توضیح علل تبعیضات
۵۵	مدرسه و اهمیت رعایت مساوات
۵۵	زیان تبعیض
	فصل ششم
۵۷	ضرورت محبت در کانون خانواده
	فصل هفتم
۶۱	مسئولیت مادران از دیدگاه امام خمینی (ره)
	فصل هشتم
۶۷	پرورش شخصیت کودکان و نوجوانان گامی در جهت شکوفایی استعدادها
۶۷	تعریف شخصیت
۶۸	تحقیر شخصیت، علت عقب ماندگی
۶۹	تزلزل شخصیت، دشوارترین مسأله اجتماعی
۷۰	تثبیت شخصیت
۷۱	شخصیت طلبی، نیاز فطری
۷۲	مشورت با فرزندان، عامل شخصیت
۷۳	تربیت در پرتو شخصیت
۷۴	شخصیت اخلاقی، سدی درونی
	فصل نهم
۷۷	سرانجام آدم در اشعار بابا طاهر
۸۷	فهرست منابع

مقدمه

امروزه جهان و به ویژه جوامع در حال توسعه شاهد تحولات سریع در زمینه‌های مختلف هستند و این امر اقتضا می‌کند تا والدین با دستاوردهای جدید تعلیم و تربیت آشنا شوند و با به کارگیری روشهای تربیتی صحیح به پرورش فرزندان خود اهتمام ورزند. خانواده به عنوان یکی از مهمترین نهادهای اجتماعی که در تربیت فرزندان جامعه نقش تعیین کننده دارد از زمانهای پیش مورد توجه دانشمندان تعلیم و تربیت و صاحب نظران علوم اجتماعی بوده است. خانواده در پی ریزی سعادت فرزندان سهمی بزرگ و مسئولیتی عظیم دارد به ویژه آنکه بخش اعظم پرورش جسم و روان و پایه گذاری حیات اجتماعی و فرهنگی طفل مربوط به این دوره است. دامن خانواده را محیط مقدسی دانسته اند که در آن خوشبختی پدید می آید، پدران و مادران پاک دل و با ایمان در طول تاریخ توانسته اند نسلهای ارزنده و شایسته ای بپرورانند و به جامعه تحویل دهند.

کودک در دامن پرمهر و عذوفت مادر پرورش می یابد و از عواطف پاک و بی ریايي که بر کانون گرم خانواده حکمفرمایی می کند بهره ور می شود و به فرموده امام خمینی (ره): این مادر که بچه در دامن او بزرگ می شود، بزرگترین مسئولیت را دارد و شریفترین شغل در عالم، بزرگ کردن یک بچه و تحویل دادن یک انسان به جامعه [است]، این همان بود که خدای تبارک و تعالی در طول تاریخ برایش انبیاء را فرستاد.

محیط خانواده فضای مساعدی است که در آن استعدادهای ذهنی کودک به سیر طبیعی خود می‌افتد و منشاء دگرگونی و تحول در وجود او می‌گردد. تحولی که بنای شخصیت او را پی‌ریزی می‌کند.

ماریا مونته سوری پزشک و مربی معروف ایتالیایی گفته است: «مهم آن است که مراقب ظهور مراحل حساس باشیم، آنها را مقتنم شماریم و آنچه را که خود کودک برای ارضاء آنها مناسب تشخیص می‌دهد، در اختیارش قرار دهیم و نکته دیگری که به همین اندازه حائز اهمیت است آنکه باید نه تنها مراقب شروع مراحل حساس باشیم و با سرگرمیهای مناسب به تقاضای آن پاسخ دهیم، بلکه علاوه بر آن نگذاریم این قبیل فرصتها بدون بهره‌برداری از دست بروند. این مراحل در وقت معینی فرا می‌رسند و در زمان معینی زوال می‌پذیرند، اگر این دوران بگذرد علاقه از دسترس خارج می‌شود و ایجاد دوباره آن میسر نیست، نیرویی گرانبها تضعیف شده و از میان رفته است.»

کودک و نوجوان در تماس با والدین و مربیان به هویت فرهنگی و ملی خود پی می‌برد و آمادگی لازم را جهت ادامه حیات به صورت یک شهروند مفید و مؤثر کسب می‌کند.

ژان ژاک روسو گفته است: «به هیچ وجه در صدد آن نباشید که دوره کودکی کودک را کوتاه کنید به عکس، بگذارید کودکی در کودکان پخته و رسیده شود. کودکانی که قبل از وقت به سوی بزرگسال نمایی سوق داده شوند، همچون میوه‌های زودرسی هستند که گرچه مشاهده آنها ما را به شگفتی می‌آورد، از طعم و حلاوت میوه‌های طبیعی و به موقع رسیده، بی‌بهره‌اند.»

شک نیست هرچه مناسبات و روابط بین والدین و مربیان دوستانه‌تر و هماهنگ‌تر باشد رشد، پرورش کودک و نوجوان سریع‌تر و آسان‌تر و بهتر انجام خواهد شد. علامه ابراهیم امینی معتقد است: «مرد و زن قبل از پدر و مادر شدن باید روش تعلیم و تربیت کودک را بیاموزند سپس به تولید نسل بپردازند زیرا دوران تربیت کودک از آغاز ولادت بلکه قبل از آن شروع می‌شود. در این دوران حساس است که طبع لطیف و حساس کودک شکل می‌گیرد و اخلاق و رفتار و عادات و حتی افکار او پایه‌گذاری می‌شود.

این درست نیست که پدر و مادر از این دوران حساس غفلت نمایند و تعلیم و تربیت را به زمانهای بعد موکول سازند، یعنی تعلیم و تربیت را از زمانی آغاز کنند که کودک تقریباً شکل گرفته و به اخلاق و رفتار خوب یا بد عادت کرده است زیرا تربیتهای ابتدایی به مراتب سهل‌تر از تغییر عاداتها است.

تغییر عادت، گرچه ناممکن نیست اما اطلاعات و صبر و حوصله و کاردانی و کوششهای بیشتری لازم دارد که برای همه مربیان امکان‌پذیر نیست.»

نگارنده مفتخر است که ۱۵ سال سابقه سخنرانی در جلسات انجمن‌های اولیاء و مربیان مدارس را دارد و بویژه در این سالهای اخیر به عنوان مدرس آموزش خانواده در کلاسهایی که به همین منظور با دست توانا و همت والای مدیران محترم مدارس تشکیل می‌گردد حضور یافته و تجربیات خود را در اختیار خانواده‌های معظم می‌گذارد.

اینک احساس شد جمع‌آوری همان مطلب و تدوین آنها در قالب یک جلد کتاب و تقدیم آن به خانواده‌های محترم بویژه شرکت‌کنندگان در کلاسهای با ارزش آموزش خانواده قدم مثبتی است و انشاء الله به لطف خداوند بزرگ مفید و مؤثر خواهد بود.

در پایان انتظار دارد خوانندگان گرامی مطالب کتاب را با دید انتقادی مطالعه نموده با ارائه نظرات اصلاحی بر اینجانب منت نهند تا در چاپهای بعدی نسبت به رفع معایب و نواقص موجود اقدام گردد.

ایلام- عطاء پوررحیم

مدرس آموزش خانواده، دی ماه ۸۲